

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6CoP/25/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4213204832
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dagmar Podhorcová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2013:4213204832.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dagmar Podhorcovej a sudkýň JUDr. Lýdie Gálisovej a JUDr. Marty Polyákovej, vo veci starostlivosti súdu v čase podania návrhu o maloletú J. W., nar. XX.XX.XXXX a maloletú G. W., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, bytom u matky, deti rodičov matky U. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXX/X, W. a otca P. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. cesta XX, Z., o návrhu matky na zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Komárno z 9. apríla 2013 č. k. 12P/92/2013-35, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa m e n í tak, že m e n í rozsudok Okresného súdu Komárno č. k. 9P/143/2011-26 zo dňa 29.06.2011 a z v y š u j e vyživovaciú povinnosť otca voči J. W., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 100 eur mesačne na sumu 135 eur mesačne počnúc dňom 01.09.2013, ktoré je otec povinný platiť vždy do 15. dňa príslušného mesiaca vopred priamo do jej rúk a z v y š u j e vyživovaciú povinnosť otca voči maloletej G. W., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 100 eur mesačne na sumu 135 eur mesačne počnúc dňom 01.09.2013, ktoré je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci príslušného mesiaca vopred do rúk matky.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zvýšil vyživovaciú povinnosť otca na mal. J. W., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 100 eur na 170 eur mesačne a na mal. G. W., nar. 26.11.1997 zo sumy 100 eur na 150 eur mesačne od vyhlásenia rozsudku a tým zmenil rozsudok Okresného súdu Komárno č.k. 9P/143/2011-26 zo dňa 29.06.2011. O trovách konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 62 ods. 2 až 5, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine ako aj zisteným skutkovým stavom. Dospel k záveru, že návrh matky na zvýšenie výživného je dôvodný, avšak nie v plnom rozsahu. Na strane oboch mal. detí došlo k výraznej zmene pomerov, ktorá spočívala v tom, že mal. G. začala navštevovať strednú školu a mal. J. začala navštevovať 4. ročník gymnázia. Okrem uvedeného k zvýšeniu výdavkov u oboch detí došlo aj v súvislosti s používaním kontaktných šošoviek a návštevami zubného lekára, hlavne v prípade mal. Denisy. Súd pri posudzovaní výšky výživného vychádzal z odôvodnených potrieb detí, ako aj zo zárobkových možností rodičov. I keď príjem otca sa od posledného rozhodnutia súdu nezvýšil, určené výživného vo výške 170 eur a 150 eur neohrozí životnú úroveň otca. Matke sa zvýšil príjem z 350 eur na 700 eur mesačne. Výživné zvýšil odo dňa vyhlásenia rozsudku s poukazom na to, že otec sám dobrovoľne platil matkou požadované výživné bez súdneho rozhodnutia a deťom opakovane prispel po 300 eur. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil s odkazom na ust. § 146 ods.1 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec, domáhajúc sa zmeny napadnutého rozsudku a zamietnutia návrhu. Uviedol, že rozhodnutie prvostupňového súdu vychádza z nesprávneho posúdenia veci. I keď súd konštatoval, že jeho príjem sa od posledného rozhodnutia nezmenil, nie je to celkom pravdou, pretože bola do tohto príjmu započítaná aj odmena z predvianočného obdobia v roku 2012, pričom táto odmena bola jednorazová a prakticky celú túto sumu poslal matke detí a to nad rámec svojej vyživovacej povinnosti. Jeho mzda predstavuje sumu 766 eur mesačne, žije v podnájme, za ktorý platí 150 eur mesačne, spláca pôžičky v sume 56,27 eura a 36 eur. Do zamestnania dochádza do Martina, čo predstavuje cestovné vo výške asi 60 eur mesačne. Za telefón platí cca 22 eur, poisťku v Generali 25,48 eura. Za lieky, ktoré potrebuje v súvislosti so zvýšeným krvným tlakom a dnou, dopláca 10 eur mesačne. Po zaplatení všetkých výdavkov a výživného mu z príjmu zostane 86 eur mesačne, z čoho sa nedá vyžiť.

Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdiť. Uviedla, že aj ona do práce dochádza, čo ju stojí mesačne 50 eur. Taktiež spláca úver v Stavebnej sporiteľni (použitý na úpravu bytu) po 50 eur mesačne. Kúpila si ojazdené motorové vozidlo, ktoré spláca sumou 134 eur a využíva ho aj pre potreby detí. Obe deti sú poistené pre prípad úrazu spolu v sume 20 eur mesačne. V súvislosti so zdravotnými problémami dcéry J. platí za lieky ročne asi 100 eur. Obe deti majú problémy so štítnou žľazou a celoročné náklady v súvislosti s týmto ochorením predstavujú asi 200 eur.

Kolízny opatrovník sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

Odvolací súd prejednal odvolanie otca na odvolacom pojednávaní (§ 212 ods. 2 OSP a § 214 ods. 1 OSP) konanom v neprítomnosti riadne predvolaného kolízneho opatrovníka (§ 211 ods. 2 a § 101 ods. 2 OSP), na ktorom doplnil dokazovanie výsluchom oboch rodičov maloletých detí, oboznámením sa s potvrdením o štúdiu Denisy a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zmeniť podľa § 220 OSP, keďže nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie.

Podľa § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 4, 5 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

V predmetnej veci výsledkami vykonaného dokazovania bolo nesporne preukázané, že k poslednej úprave vyživovacej povinnosti otca došlo rozsudkom Okresného súdu Komárno č.k. 9P/143/2011-26 zo

dňa 29.06.2011, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, podľa ktorej sa otcovi zvýšila vyživovacia povinnosť na každé dieťa po 100 eur mesačne. V čase poslednej úpravy výživného bol otec zamestnaný u Colného riaditeľstva SR a jeho priemerný čistý mesačný príjem predstavovala suma 814 eur. Matka bola živnostníčka s príjmom 315 eur. Mal. J. bola žiačkou 2. ročníka gymnázia a mal. G. bola žiačkou 3. ročníka 8. ročného gymnázia. V súčasnosti je matka mal. detí stále živnostníčka a jej čistý mesačný príjem sa však zvýšil a predstavuje sumu 700 eur. Žije v spoločnej domácnosti s mal. deťmi v 4-izbovom. Otec mal. detí je zamestnaný na Finančnom riaditeľstve SR s príjmom 817 eur. Žije v podnájme, za ktorý platí mesačne 150 eur. Iný príjem ani inú vyživovaciu povinnosť rodičia nemajú. J. v priebehu odvolacieho konania nadobudla plnoletosť a bola vypočutá ako účastníčka konania. Od 01.09.2013 je študentkou denného štúdia na Slovenskej technickej univerzite a v súčasnej dobe teda okrem bežných výdavkov má aj výdavky týkajúce sa štúdia na vysokej škole.

Pri rozhodovaní o zmene výživného musí súd posúdiť komplexne všetky zmeny v pomeroch účastníkov, ku ktorým došlo od predchádzajúcej úpravy a musí tiež prihliadnuť na vývoj životných nákladov za celé obdobie, ktoré uplynulo od vydania posledného rozhodnutia o výživnom, tzv. valorizačnú klauzulu zakotvenú v § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Rovnako tak nemôže opomenúť existenciu ust. § 62 ods. 2 Zákona o rodine, zakotvujúcu právo dieťaťa podieľať sa na dosiahnutej životnej úrovni svojich rodičov či už v pozitívnom alebo v negatívnom slova zmysle, ako i všeobecné hľadisko upravené v ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého pri rozhodovaní o výživnom sa prihliada na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Predpokladom na zmenu právoplatného súdneho rozhodnutia o výživnom je teda výrazná zmena okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Z podstatných okolností, ktoré odôvodňujú zmenu výživného možno uviesť pribudnutie alebo odpadnutie vyživovacej povinnosti povinnému, podstatný pokles alebo zvýšenie príjmov, vyššie odôvodnené potreby oprávnenej osoby, ku ktorým môže dôjsť buď v dôsledku nástupu do základnej, strednej, či vysokej školy, vyšší vek oprávneného, s čím súvisí nárast odôvodnených potrieb v dôsledku uplynutie dlhšej doby. Pri rozhodovaní o zmene výživného musí súd porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného ako v čase predchádzajúceho, tak i nového rozhodnutia, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania.

Súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, keď vo svojom rozhodnutí skonštatoval, že od tejto poslednej úpravy výživného do rozhodovania o návrhu matky na zvýšenie výživného ubehlo obdobie 2 rokov, za ktoré obdobie sa kvalifikovane zmenili pomery na strane oboch detí. Ako už bolo spomenuté vyššie deti majú zvýšené výdavky najmä v súvislosti s ich nástupom na strednú a vysokú školu. Obe deti musia do školy dochádzať, pretože sú mimo miesta bydliska a uhrádzať s tým súvisiace ubytovacie a stravovacie náklady, náklady na študijný materiál a iné školské aktivity. K zvýšeniu výdavkov u oboch detí dochádza aj používaním kontaktných šošoviek, uhrádzaním nákladov na liečbu štítnej žľazy, návštevami zubára a liečbu zníženej imunity a alergií v prípade dcéry J.. Nemožno opomenúť zmenu pomerov tiež samotným fyzickým dospievaním, čím sa celkovo zvyšujú náklady na stravovanie, hygienu, či ošatenie. Súd prvého stupňa skúmal, či došlo k zmene pomerov u matky a otca a odvolací súd, rovnako ako súd prvého stupňa konštatuje, že u matky došlo k zásadnej zmene pomerov tým, že sa zvýšil jej príjem zo sumy 350 eur mesačne na sumu 700 eur mesačne. Deti bývajú u matky, ktorá uhrádza aj náklady súvisiace s bývaním. Čo sa týka otca u toho súd prvého stupňa správne konštatoval, že k zmene pomerov nedošlo. Jeho príjem zostal prakticky nezmenený, uhrádza pôžičky a podnájom, hradí si náklady súvisiace s dochádzkou do zamestnania.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd po zohľadnení všetkých rozhodujúcich skutočností dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, ale právne správne vec neposúdil, keď výživné zvýšil, ale suma o ktorú zvýšil výživné (zo sumy 200 eur mesačne na sumu 320 eur mesačne na obe deti) sa odvolaciemu súdu javí neprimerane vysoká v porovnaní s príjmom a výdavkami na strane otca. V predmetnej veci bolo nevyhnutné prihliadnuť jednak na zvýšené potreby a náklady detí na jednej strane a jednak na zvýšené zárobkové pomery matky a nezmenenú finančnú situáciu otca na strane druhej. Odvolací súd dospel k názoru, že nie je v možnostiach a schopnostiach otca prispievať na výživu detí viac ako 135 eur mesačne na každú z dcér, pretože by sa mohol dostať do situácie, kedy by nebol schopný uhrádzať svoje vlastné životné potreby a náklady. Výživné má síce prednosť pred ostatnými výdavkami rodičov, avšak sumu výživného treba v každom osobitnom prípade starostlivo zvážiť, aby nedošlo k situácii, že dieťa by mohlo mať vyššiu životnú úroveň ako povinný rodič, ktorého príjem

nepostačuje na uhrádzanie výživného nepomerne vysokého k jeho dosiahnutému príjmu a nevyhnutným životným nákladom. Odvolací súd teda zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na každé dieťa zo sumy 100 eur mesačne na sumu 135 eur mesačne, pričom má za to, že táto suma zodpovedá odôvodneným potrebám detí a zároveň zodpovedá súčasným príjmovým, majetkovým a osobným pomerom otca. Počiatok zvýšenia vyživovacej povinnosti stanovil v intenciách § 77 ods. 1 Zákona o rodine dňom 01.09.2013, a zaostalé výživné neurčil, pretože nevzniklo.

Na začiatku konania išlo o konanie týkajúce sa maloletého dieťa pokiaľ ide o dcéru Denisu. V priebehu konania však J., nar. XX.XX.XXXX, nadobudla plnoletosť. Pritom ďalej študuje a zatiaľ nie je schopná sama sa živiť. Odo dňa jej plnoletosti ju už matka v konaní ako zákonná zástupkyňa nezastupuje. Vo všeobecnosti súd, ktorý rozhoduje o nárokoch dieťaťa na výživné v konaní, ktoré síce začalo ešte v dobe maloletosti dieťa, ale končí už v čase, keď dieťa nadobudlo plnoletosť, rozhoduje preto o jeho nároku na výživné aj za dobu maloletosti a aj za dobu plnoletosti podľa stavu do dňa rozhodovania. Rozsudok tak rešpektuje požiadavku uvedenú v ustanovení § 154 ods. 1 OSP, že totiž pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia ako aj zásadu, že pri rozhodovaní o výživnom treba brať do úvahy aj prípadné zmeny v rozhodujúcich skutočnostiach za celé obdobie, za ktoré sa výživné určuje. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle § 220 OSP zmenil s tým, že výživné je otec povinný platiť od priamo do jej rúk. Pokiaľ ide o mal. Romanu rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

O náhrade trov celého konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 2 OSP v spojení s § 146 ods. 1 písm. a/ OSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu, pričom takýmto konaním je aj konanie starostlivosti súdu o maloleté deti.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.